

образи себе, а також образи соціального та професійного світу. Опанувавши можливості ефективної взаємодії зі своїми цінностями, розвиваючи свої цінності та смисли і слідуючи за ними у своєму житті, людина, тим самим формує у себе здатності до конструювання та розвитку своєї ідентичності на протязі життєвого шляху, а також привносить в навколишній світ практичні, результативні, суспільні образи цих ціннісно-сміслових утворень і змінює загальне буття у відповідності до їхнього змісту.

СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Фурдуй Світлана Борисівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри загальної і соціальної педагогіки та початкової

Ізмаїльського державного гуманітарного університету,

м. Ізмаїл.

Постановка проблеми. Перед сучасною школою стоїть завдання виявлення та максимального розвитку потенціалу кожної особистості, формування людини як суб'єкта соціальної взаємодії, професійного та особистісного зростання. Освіта обдарованої молоді виступає об'єктивним гарантом подальшого соціально-економічного та культурно-політичного розвитку українського суспільства.

У відповідності до цілей державної політики щодо підтримки здібної та талановитої молоді у діяльності сучасної вищої школи визначені наступні завдання: створення умов для духовного, інтелектуального і культурно-естетичного саморозвитку особистості студента; засвоєння студентами методології пізнання та творчості, єдності інтуїтивно-творчих і дискурсивних форм пізнання; створення передумов для органічного включення випускників університету в інноваційну наукову, економічну, соціальну та культурну діяльність; опанування студентами майбутньої професійної діяльності як єдності фізичних, духовно-правових, соціальних і ноосферних

закономірностей; інтеграція академічної, науково-дослідної роботи студентів, органічний зв'язок навчального процесу з позанавчальною діяльністю; своєчасне виявлення творчих задатків, забезпечення психолого-педагогічної підтримки обдарованих студентів, аспірантів, молодих вчених; забезпечення цілісності та наступності в роботі з обдарованою молоддю на різних щаблях освіти: у системі «школа – ВНЗ – фундаментальна наукова освіта – працевлаштування».

Дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених (О. Кульчицька, Н. Лейтес, А. Матюшкін, С. Рубінштейн, Б. Теплов, О. Чаплигін та ін.) свідчать, що проблема обдарованості є пріоритетною у дослідженнях психології і педагогіки, оскільки обдарованість та розвиток творчих здібностей людини виступають умовою перетворення, оновлення і гармонійного розвитку суспільства.

Втім багатоаспектне питання супроводу обдарованої особистості на сучасному етапі залишається актуальним, тому *метою* нашого наукового доробку є теоретичне осмислення поняття «супровід» та окреслення шляхів супроводу обдарованих студентів сучасної вищої школи.

В усіх дискусіях про обдарованість представники різних теоретичних концепцій по-різному оцінюють вагу кожного з факторів у її розвитку (генетично обумовлений компонент здібностей – Л. Виготський; уважність, зібраність, постійна готовність до напруженої роботи, що переростає у схильність до праці, у працьовитість, у невгамовну потребу трудитися – А. Петровський; творче мислення – А. Матюшкін; якісно своєрідне сполучення здібностей – Б. Теплов). В Україні в межах реалізації державної програми «Обдаровані діти» обґрунтовано модель обдарованості, що базується на понятті «ядро обдарованості» та розглядається не у вигляді трьох, як у західних моделях, а у вигляді двох основних компонентів – інструментального та мотиваційного. Спираючись на основні положення цієї моделі, за робоче визначення нами взято наступне: *обдарованість* – це якість психіки, що системно розвивається протягом життя і визначає можливість

досягнення людиною більш високих результатів в одному або декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми. В цілому ж обдарованість ми розглядаємо як систему, що містить такі *компоненти*: а) специфічні біофізіологічні, анатоמו-фізіологічні задатки; б) сенсорно-перцептивні блоки, що характеризуються підвищеною чутливістю; в) інтелектуальні, духовні й розумові здібності, що дозволяють оцінювати нові ситуації й вирішувати нові проблеми; г) емоційно-вольові, морально-етичні структури, що передбачають тривалі доміантні орієнтації та їхню штучну підтримку; д) високий рівень продукування нових образів, фантазія, уява тощо.

У зв'язку з цим важливим є створення сприятливих умов для розвитку таких особистостей, тобто організація процесу супроводу здібних, обдарованих індивідів. Рішення проблеми супроводу обдарованих особистостей пов'язують з підвищенням інтелектуально-творчого потенціалу нашої країни. Відтак, актуалізується питання розширення уявлень сучасних педагогів і психологів про можливості соціально-педагогічного супроводу обдарованих особистостей, а її рішення пов'язують з організацією процесу їх супроводу [1; 3; 4].

Ю. Д. Бабаєва розглядає супровід як систему, яка спрямована на створення соціально-психологічних умов для емоційного благополуччя, успішного розвитку, виховання і навчання дитини в ситуаціях соціально-педагогічних взаємодій, організованих у рамках загальноосвітнього закладу [2, с. 78]. Метою психолого-педагогічного супроводу є сприяння у виявленні, підтримці та розвитку талановитої особистості, її самореалізації, професійного самовизначення, збереженні психологічного та фізичного здоров'я, моральної підтримки.

Проаналізувавши наукові джерела, ми з'ясували, що психолого-педагогічний супровід визначають як процес надання своєчасної соціально-педагогічної та психологічної допомоги обдарованим індивідам та система коригувальних впливів на основі відстеження змін у процесі розвитку особистості, дійшли висновку, що шляхи ефективності психолого-

педагогічного супроводу обдарованих студентів вищої школи залежить від форм роботи з ними. Наприклад, комплексний захід «Молодіжна наука», що є формою об'єднання молодих людей, які виявляють інтерес до наукового знання та намагаються оволодіти способами його отримання, об'єднання студентів та їхніх наставників, а також особливі методи і форми наукової підготовки молоді; розвиток творчого потенціалу університетського соціокультурного середовища; виховання інтелектуальної еліти в системі вищої школи; організація взаємодії обдарованих студентів зі студентською соціальною службою університету.

Література:

- Андреева Н. Ю. Современные представления о сопровождении одаренных учащихся / Н. Ю. Андреева, Н. В. Трусова // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 3. – URL: <http://www.scienc-education.ru/>
1. Бабаева Ю. Д. Психология одаренности детей и подростков: учеб. пособие для студентов высших и средних педагогических учебных заведений / Ю. Д. Бабаева, Н. С. Лейтес. – М. : АСАДЕМА, 2000. – 332 с.
 2. Ильясов Д. Ф. Особенности развития одаренности учащихся [Электронный ресурс] / Д. Ф. Ильясов, Н. Ю. Андреева // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 3. – URL: <http://www.scienc-education.ru/>
 3. Погодаева О. Психологическое сопровождение одаренных учащихся [Электронный ресурс] / О. Погодаева. – URL: <http://www.menor.ru/materials/>

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОРОЗУМІННЯ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Хомчук Олена Павлівна,

*аспірантка Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова,
м.Київ.*

Постановка проблеми. В умовах інтеграції України в європейське співтовариство відбувається оновлення всіх сфер суспільного життя, що висуває підвищені вимоги до становлення успішної, конкурентоздатної, впевненої у собі людини. Для розвитку такої особистості є важливим саморозуміння: розуміння себе, своїх потреб, бажань, мотивів поведінки, уміння виявляти суть своїх вчинків. Сенситивним періодом для саморозуміння